

ધોરણ - 6

વિજ્ઞાન

પાઠ : 3 રેસાથી કાપડ સુધી

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના રેસાઓને કુદરતી અને સિન્થેટિકમાં વર્ગીકૃત કરો.

નાયલોન, ઊન, સૂતર, રેશમ, પોલિએસ્ટર, શણ

કુદરતી રેસા	સૂતર, શણ, ઊન, રેશમ
સિન્થેટિક રેસા	પોલિએસ્ટર, નાયલોન

2. નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે કહો.

(1) તાંતણાં રેશમમાંથી બનાવાય છે. ☐

(2) કાંતવું એ રેસા બનાવવાની ક્રિયા છે. ☐

(3) નાળિયેરનું બહારનું આવરણ એ શણ છે. ☐

(4) કપાસમાંથી બીજ દૂર કરવાની ક્રિયાને પીંજણ કહે છે. ☒

(5) તાંતણાંના વણાટથી કાપડ બને છે. ☒

(6) વનસ્પતિના પ્રકાંડમાંથી રેશમના રેસા મેળવાય છે. ☐

(7) પોલિએસ્ટર એ કુદરતી રેસા છે. ☐

૩. ખાલી જગ્યા પૂરો.

(1) વનસ્પતિના રેસા કપાસના છોડ અને શણના છોડ માંથી
મેળવવામાં આવે છે.

(2) રેશમ અને ઉન પ્રાણીજ રેસા છે.

4. કપાસ અને શણને વનસ્પતિના કયા ભાગમાંથી મેળવવામાં આવે છે?

- ✓ કપાસને કપાસના છોડના ફળમાંથી મેળવવામાં આવતું હતું.
- ✓ શણને શણના છોડના પ્રકાંડમાંથી મેળવવામાં આવતું હતું.

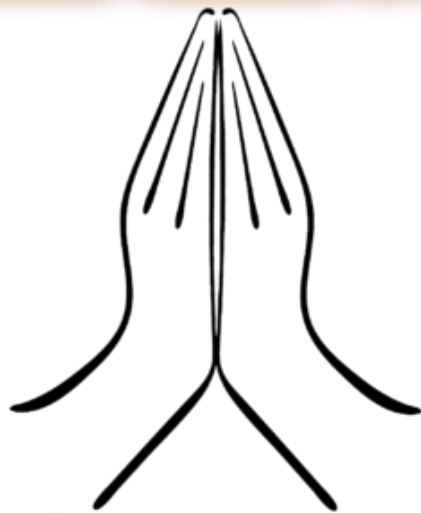
5. નાજિયેરના રેસામાંથી બનતી કોઈ બે વસ્તુનાં નામ આપો.

✓ નાજિયેરના રેસામાંથી બનતી બે વસ્તુઓ ચદ્દાઈ,
કાથીના દોરડાં, પગલુછણિયાં વગેરે બનાવવામાં
આવે છે.

6. રેસામાંથી તાંતણાં બનાવવાની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

- ✓ રેસામાંથી તાંતણા બનાવવાની પ્રક્રિયાને કાંતવું કહેવામાં આવે છે. કાપડ બનાવવાની પ્રક્રિયાનો આ પ્રથમ તબક્કો ગણવામાં આવે છે. રૂના જથ્થામાંથી રેસાઓને બહાર ખેંચી તેને વળ ચડાવવામાં આવે છે, જેથી રેસાઓ જોડાઈને તાંતણા બને છે. કાંતવા માટે વપરાતું સાદુ સાધન હાથ ધરી છે, જેને તકલી પણ કહેવામાં આવે છે, હાથથી કાંતવા માટે વપરાતું અન્ય એક સાધન ચરખો છે, કાપડની મિલોમાં આ ક્રિયા મશીનો વડે પણ થાય છે.

THANKS

FOR WATCHING